

Francis Bacon

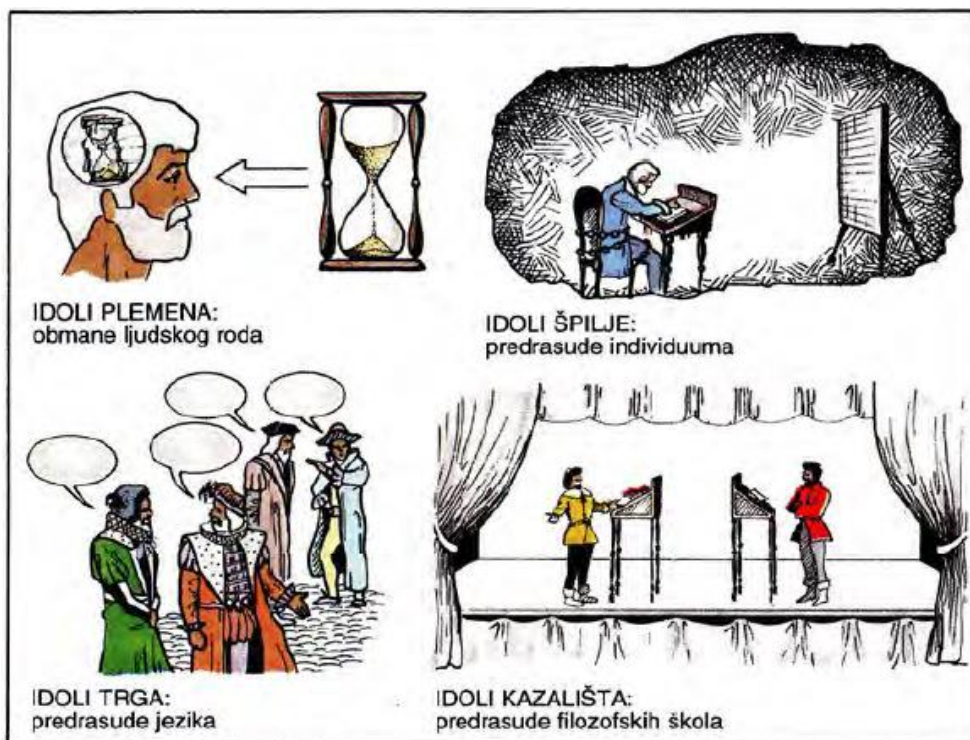
Za **Francisa Bacon** (1561.-1626.) cilj je znanosti *ovladavanje prirodom* u korist društva. Znanje je moć. BACON stoga svoju zadaću vidi u sistematskom utemeljenju i prikazu svih znanosti.

Njihova podjela slijedi podjelu ljudskih sposobnosti:

- pamćenje (memoria): povijest,
- mašta (phantasia): poezija,
- razum (ratio): filozofija. Najviša znanost je prima philosophia, koja za objekt ima temelje zajedničke svim znanostima.

Da bi dospio do istinskog uvida u narav stvari, čovjek se najprije mora osloboditi svih predrasuda koje škode objektivnoj spoznaji. Spoznaja je stvarni odraz prirode bez iskrivljenih predodžbi. Te predrasude BACON naziva **idolima** (obmanama) od kojih u svojem djelu 'Novum Organum' razlikuje 4 vrste:

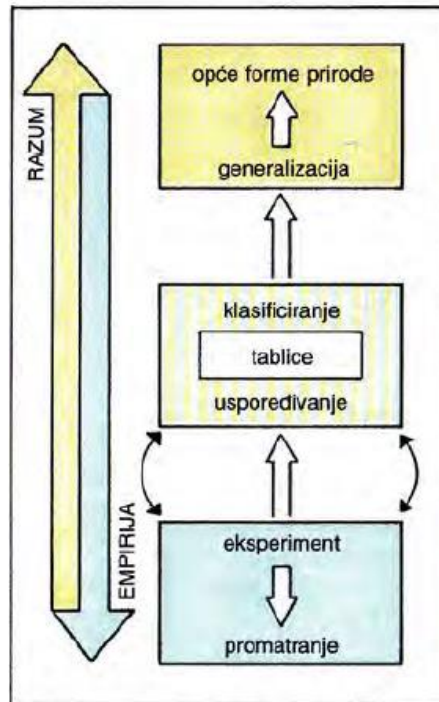
- **Idola tribus**: obmane plemena. Nastaju iz naravi ljudske vrste, jer razum i naši osjeti zbilju zahvaćaju samo po mjeri čovjeka. Razum je neravno zrcalo što naginje miješanju svoje vlastite naravi s naravi stvari i time je izopačuje.
- **Idola specus**: obmane spilje. One leže u samom individuumu, a nastaju iz njegove urođene nadarenosti, odgoja, navike, sklonosti.
- **Idola fori**: obmane trga. Sam nas jezik vodi u zablude krivim dodavanjem značenja. Riječi se stavljaju ispred stvari. Odatle nastaju prepirke o golim riječima i imenima.
- **Idola theatri**: to su zablude koje se prenose učenjem filozofskih škola na temelju primjene obrnutih dokaznih postupaka i izmišljanja teorija.

C Francis Bacon: nauk o idolima

Naprotiv, ispravna metoda kojom bi se došlo do prave spoznaje i dokinula obmane jest **indukcija**. Ovaj metodičko-eksperimentalni postupak počinje sakupljanjem i uspoređivanjem opažanja da bi se onda postupnim poopćavanjem shvatilo opće forme prirode.

Pri tomu indukcija ne polazi od slučajnih iskustava, nego radi planski sa sređenim opažanjima (tablicama) i usmjerenim eksperimentima.

B Francis Bacon: indukcije